

MEMORIAL

General Marii Wittek

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
ul. Podmurna 93, 87-100 Toruń, tel. 0048566522186
e-mail: sekretariat@zawacka.pl www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127 KRS 0000041692

++
ŚWIDERSKA Stanisława

FTP

ps. "Marinette"

Francja

(1300 - ?)

3694 / WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — ŚWIDERSKA
Stemistewe
3634 / WSK

I/1. Relacja ✓ k. 3, s. 3

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora ✓ k. 2, s. 2

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 – Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – inne... —

IV. Korespondencja —
.....
.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne ✓ 4

VI. Fotografie —

I (1). Relacja:

- Relacja (b. krótka) Stowarzyszenia Świdzkiej pnystawa pmer M. Suleja 8. II. 2006. Msp. orgg. K. 1, s. 1.
- Program Świdzkiej Stowarzyszenia pprac. pmer E. 2. i J. Kr. do III-t. "Stowarzyszenia VM Kobiet" - 31. III. 2006. Msp. orgg. K. 2, s. 2-3.

Przypis M. Sulej 8 II 2026 r.

(l. dz. 1754 / WSK-412/07 /
i/1/a

Stanisława Świdorska

Urodziła się 28 listopada 1900 r.

W czasie wojny należała do FTP (Wolni Strzelcy i Partyzanci Francuscy).

Była od 1945 r. członkiem Zarządu Głównego Związku Polaków b. Uczestników Ruchu Oporu we Francji.

W dniu 26 października 1946 r. na plenarnym zebraniu ruchu oporu z udziałem członków Zarządu Głównego Związku Polaków b. Uczestników Ruchu Oporu we Francji została wybrana do Komisji Rewizyjnej i Propagandowej.

Źródła:

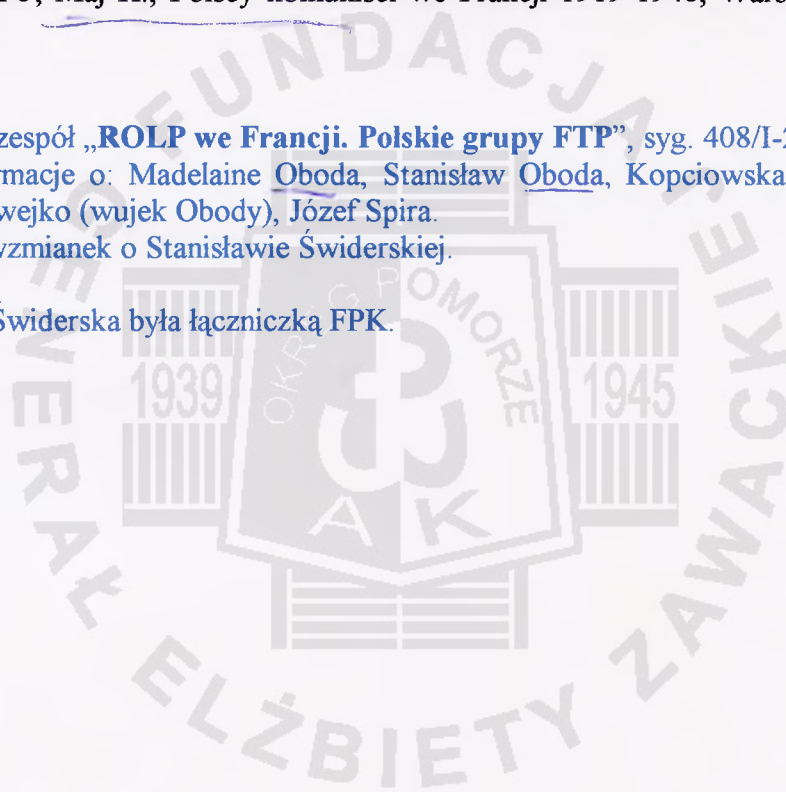
Suplement do „Wykazu osób odznaczonych Krzyżem Złotym i Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari za czyny bojowe w okresie II wojny światowej 1939-1945”, poz. 379; AAN, Związek Polaków b. Uczestników Ruchu Oporu we Francji. Zarząd Główny. Statut, syg. 232/III-3; Maj K., Polscy komuniści we Francji 1919-1946, Warszawa 1971, s. 119.

W AAN jest zespół „**ROLP we Francji. Polskie grupy FTP**”, syg. 408/I-2.

Tam są informacje o: Madelaine Oboda, Stanisław Oboda, Kopciowska Zofia, Zeller, Maślankiewicz, Szawejko (wujek Obody), Józef Spira.

Nie ma tam wzmianek o Stanisławie Świdorskiej.

Jakaś Maria Świdorska była łączniczką FPK.

22 III
D.K.N.
Sprawdzanie FTP, FPK got. 31 III 26
są w wykazie skrótów
1 Kom. D. b.)
K
D.W.

ŚWIDERSKA Stanisława (1900-?), jako „Marinette” łączniczka grup partyzanckich Francuskiej Partii Komunistycznej FPK we wschodniej Francji, potem więźniarka obozu koncentracyjnego w Niemczech

Stanisława (w źródłach występują także imiona Regina i Maria) Świdierska urodziła się 28 XI 1900. Miejsce jej urodzenia i zamieszkania nie są znane, wiadomo jedynie, że miała wykształcenie powszechne i pracowała jako kasjerka.

Wiosną 1942, używając pseudonimu „Marinette” współorganizowała ruch oporu we wschodniej Francji - początkowo w miejscowości Boulogny, gdzie tworząca się tam wówczas partyzantka miała do dyspozycji trochę broni zakopanej po działaniach wojennych w czerwcu 1940, a później kupowała też broń od żołnierzy włoskich i niemieckich. „Marinette” pełniła funkcję łączniczki tamtejszych polskich grup wojskowych należących do FTP (Wolni Strzelcy i Partyzanci), działających w ramach FPK w Okręgu Pas de Calais. Została tam aresztowana i wywieziona do obozu koncentracyjnego w Niemczech.

Stanisława Świdierska Postanowieniem Prezydenta RP nr 537/49 z 28 VII 1949 została odznaczona Krzyżem Srebrnym Orderu Wojennego Virtuti Militari. We wniosku odznaczeniowym o ten order (złożonym przez Jana Ulmana, Zastępcę Sekretarza Związku Polaków byłych Uczestników Ruchu Oporu we Francji) podano, że *łączniczką Stanisława Świdierska (...) została aresztowana w 1943 i deportowana do Niemiec. Od chwili wejścia Niemców organizuje Ruch Oporu w Nancy. Bierze udział w akcjach sabotażowych przeciwko armii niemieckiej. Przewozi materiały wybuchowe i dokumenty tajne. Zapewniała łączność między Centralą a wschodnią Francją* (wnioskodawca dodaje, że chodzi o MOI – Polskie Grupy Emigracyjne FTP).

Po wojnie S. Świdierska była członkiem Zarządu Głównego Związku Polaków b. Uczestników Ruchu Oporu we Francji. Dnia 26 X 1946 na plenarnym zebraniu członków Ruchu Oporu została wybrana do Komisji Rewizyjnej i Propagandowej. Brak jednak o niej innych danych biograficznych. Ewentualne uzupełnienia biogramu znajdują się w tomie IV suplementarnym *Słownika VM Kobiet*.

AAN, Związek Polaków b. Uczestników Ruchu Oporu we Francji. Zarząd Główny, Statut, sygn. 232/III-3; APAK, T. 3694/WSK; Kancelaria Prezydenta RP, Wniosek odznaczeniowy Virtuti Militari z 20 I 1949; Suplement do „Wykazu III RP” poz. 379;

Biegański W., Juchiewicz M., Okęcki S., *Polacy w ruchu oporu narodów Europy 1939-1945*, Warszawa 1977, s. 59, 69 (tam wymieniona Maria Świdarska) *By nie odeszły...*, s. 197; Gerhard J., *Udział Polaków we francuskim ruchu oporu*, WPH 1957, nr 4, s. 80; Maj K., *Polscy komuniści we Francji 1919-1946*, Warszawa 1971, s. 119 (tam wymieniona Maria Świdarska); Wesołowski, *Order VM... i PRL. Kaw. VM* – brak wzmianki

Biogram oprac. przez E2 i D.K. do III t.
 „Stowmike VM kobiet”

- i) 2 - Dokumenty (sewu stricto) dotyczące osoby relatora:
- Wniosek odznaczeniowy na podstawie orderu VM II klasy.
Msp. Kserokopia, 2 egz. K-2, s. 1-2.

Kancelaria Prez. RR do E2
VI 03

P. 113/03

1/2/1 B358

537 48

WNIOSK ODZNACZENIOWY

vj kl

Virtuti Milita

- Na przyznanie orderu: . WIRTUTI MILITARI *vj kl*
- Nazwisko i imie: . . S. W I D E R S. K A . . Stanisława . . .
  - Data i miejsce urodzenia: . 28/XI.1900 . . . . .
  - Narodowość: . . . . . Polska . . . . .
  - Wykształcenie: . powszechna . . . . .
  - Zawód: . . . . . Kasjerka . . . . .
  - Stanowisko zajmowane obecnie: Członek zarządu R.O. zarządu paryżk
  - Stopień wojskowy: . . . . .
  - Udział w wojnach do r.1939: . . . . .
  - Udział w wojnie 1939-45 r. (podać czyny bojowe z wymie-
nieniem formacji, miejscowości i daty wzgl. przebieg pra-
cy polit. - społ przeciw okupantowi) . . . . .
. . . . . łączniczka E.T.P. (M.O.L.) w 43, aresztowana i deportowana do Niemiec
od chwili wejścia Niemców organizuje R.O. w Nancy Bierze udział w
akcjach sabotażowych przeciwko armii niemieckiej Przewozi materiał wybucho
i dokumenty tajne
  - Rany i kontuzje: . . . . .
  - Posiadane odznaczenia polskie: . . . . .
W kartotece nie figuruje
4.1.1949 r. *Schwarze*
podpis *Schwarze*
  - Posiadane odznaczenia zagraniczne: . . . . .
W kartotece nie figuruje
2.1.1949 r.
Podpis *si*
  - Opinia . Aktywna, oddana, dzielna, pełna poświęcenia . . . . .
  - Za jakie czyny i zasługi zostaje przedstawiony do od-
znaczenia: . Przewoziła materiał wybuchowy i propagandowy. Zapewniała
łączność między centralą a wschodnią Francję
Adres: . . . . .

Podpis wnioskodawcy: Jan ULMAN
Zastępca Sekretarza
Związku Polek byłych Uczestników
Ruchu Oporu we Francji

J. Uрман 308

Za zgodność z oryginałem

Ekspert
Barbara Kruszyńska
9.07.2002

W N I O S E K O D Z N A C Z E N I O W Y

Virtuti Militari

Na przyznanie orderu: . WIRTUTI MILITARI *kl*

1. Nazwisko i imie: . . S. W I D E R S. K. A. . Stanisława . . .
2. Data i miejsce urodzenia: . 28/XI.1900 . . . . .
3. Narodowość: . . . . Polska . . . . .
4. Wykształcenie: . powszechne . . . . .
5. Zawód: . . . . . Kacjerka . . . . .
6. Stanowisko zajmowane obecnie: Członek zarządu R.O. zarządu paryskiego
7. Stopień wojskowy: . . . . .
8. Udział w wojnach do r.1939: . . . . .
9. Udział w wojnie 1939-45 r. (podać czynny bojowe z wymienieniem formacji, miejscowości i daty wzgl. przebieg pracy polit. - spoL przeciw okupantowi) . . . . .
. . . . . Języczka E.T.P. (M.O.I.) w.43 aresztowana i deportowana do Niemiec od chwili wejścia Niemców organizuje R.O. w Nancy Bierze udział w . . . . .
. . . . . akcjach sabotażowych przeciwko armii niemieckiej Przewozi materiał wybuchowy i dokumenty tajne . . . . .
10. Rany i kontuzje: . . . . .
11. Posiadane odznaczenia polskie: *Silwowska* W kartotece nie figuruje
12. Posiadane odznaczenia zagraniczne: *2.1.19* Podpis
13. Opinia . Aktywna oddana dzielna pełna poświęceniu . . . . .
14. Za jakie czyny i zasługi zostaje przedstawiony do odznaczenia: . Przewoziła materiał wybuchowy i propagandowy. Zapewniała łączność między centralą a wschodnią Francję

W kartotece nie figuruje
4. 1. 1949
zobacz

W kartotece nie figuruje
2.1.19
Podpis *si*

Jan Ullman

Podpis wnioskodawcy: Jan ULLMAN
Zastępca Sekretarza
Związku Polek byłych Uczestników
Ruchu Oporu we Francji

Jan Ullman

1. N ..... Świdenska

2. l.ps. .... Stawiska

3. ur. 28-11-1900

4. st. ....

5. Org. ....

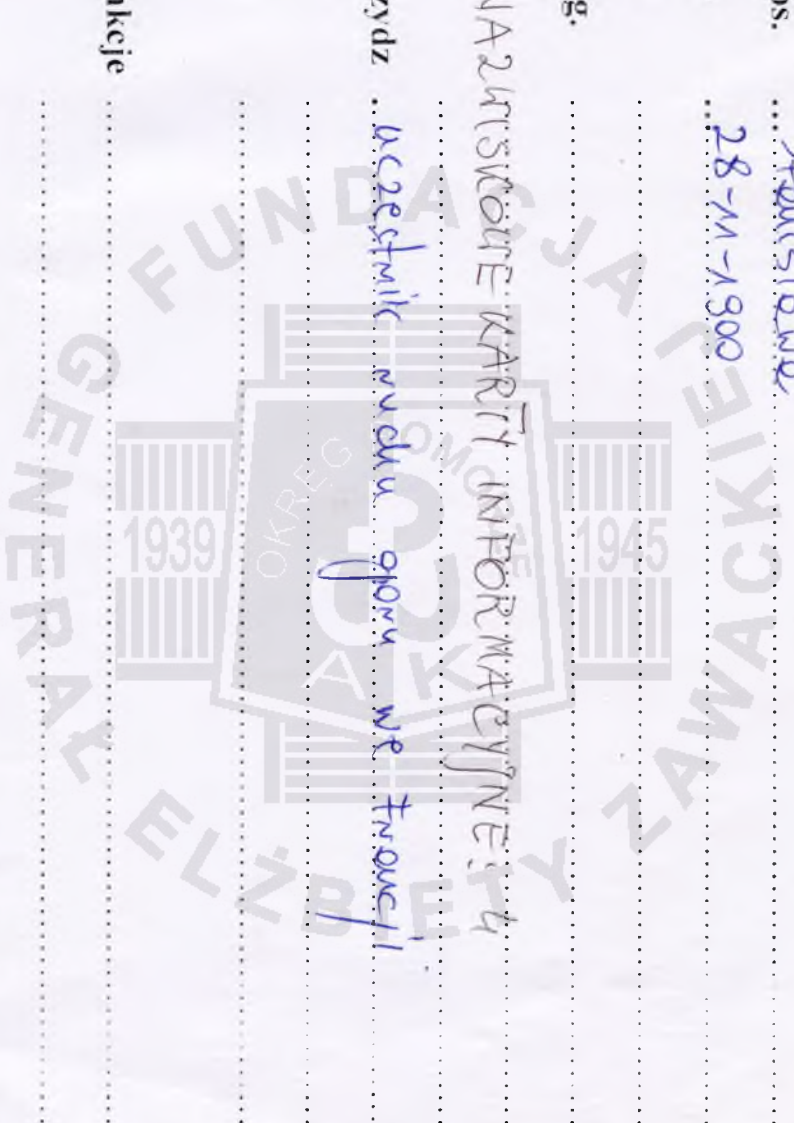
6. przydz ..... V. NAZWIŚCIONE KART INFORMACYJNE

7. funkcje ..... uczestnik w dniu oporu w Warszawie

8. nr .....
.....
.....
.....

9. źr. ....
.....
.....

379 supl.

Francja

VM

Swiderska Maria

wymienia Maj K. "Polski Komunistyczny we
Francji" w 1971

Związała z ruchem komunistycznym
Izraeli z emigracją polityczną KPP
kolportowały ofiarne nabożeństwa PIKW

wśród nich wymienia się

Swiderska Maria [nie Stankowa, jak
to było VM
ale to może być
pomyłka imienia]

VI 03

VM

Świdorska "Marinetti"

Par tyżentka domu we wsielonymi Franca, Zaczyna się
organizować na wiosnę 1942. Szeregowa Zastępa
przy tworzeniu tych grup potoryjskiej granicy z
Boniągry: Urban, Noc, Zuchowicki, Świdorska
("Marinetti") i Stanisław Topolek. Miał trzeci
bram zakopany po zerwaniu bramy w 1940 r., poze
tym kupowali nowy od żołnierzy włoskich i niemieckich

zob. F. Gershard "kolonia Polaków we franc. ruch. 1940-1945"
NPH 1957/4 s. 80

FUNDACJA
V III
Świdowska Regime? „Marinette”
deportowane do Obozu kanc
1939 OKRĘG POMORZE 1945
AK
ELŻBIĘTY
WAWACKIE

Fransje

246 K Maj, Kobiety w Polskiej Rzeczy Oporu we Francji
w „Poni odlaty...” 4 s 197

i

UM? Marek Kucinski

dr SWIDERSKA Maria

ps. "Maria"

- szef seminarium

Inspektorat

AK
Białystok
Inspektorat
M. Zawackiej

Zob. Lewski - Lejaler "Ruch oporu ... cz. 2,
s. 10, 22, 141, 243

D.k. 1103

15.			ŚWIDERSKA	Stanišhva	28.11.1900	polakie grupy FTP	Okreg Pas de Calais	leczniczka		Post. Prezydenta RP Nr 537/49 z 28.07.1949
-----	--	--	-----------	-----------	------------	----------------------	---------------------	------------	--	---

ŚWIDERSKA Stomista

